

Buca pli portabrevs

A Ruschein han Gion Darms, Edith Cadruvi e Claudio Truog raquintau da lur professiun

■ **(anr/abc) Vendergis sera ei la stanza 11 ella casa da scola puspei s'emplenida cun glied dil vitg. Biars han giu interess da tedlar ils raquens dils dus davos posttenents e dalla pota da Ruschein. Schizun ils superius ein vegni si da Cuera.** Il plaids «posta», «posttenent» ni «portabrevs» ein cumbinai cul tarmetter e retscheiver messadis secrets. Oz funcziuna quei cun mail, sms, whatsapp ed auters mieds. En general ei la cultura da scriver brevs vidlunder da svanir e schizun quens san ins survegnir electronicamein. Pli baul seregord'ins ch'ins mava al spurtegl. Leu ferdava ei pilpli da brevs, ina mischeida emperneivla da brevs, cartuns, pupi, gasettas e tenta. Leu fageva il posttenent ils buls cul tun characteristic sin brevs ed el carnet mellen. Oz ei quei nostalgia. Malgrad quei han potas e pots aunc adina in detg squetsch sin lur turas quotidianas. Vendergis vargau ha la gruppa d'interess «da cuminonza a Ruschein» organisau la davosa «sera dils treis» dad uonn. E quella ei stada dedicata a quella tematica.

Delegaziun dil concern

Maria Cadruvi ed *Andreas Joos* han saviu beneventar in pulit diember d'habitontas e d'habitonts dil vitg. Ins ha giu meraviglias ed interess da tedlar raquens da «temps vargai», mo era d'intervegnir co la distribuziun da posta funcziuna oz. *Claudio Truog* ed *Edith Cadruvi* lavuran el center da distribuziun a Schluein-Isla. Sco Maria Cadruvi ha introduciu la sera ei il sistem da survegionza carschius. Tut ei vegniu pli spert, denton sco ei para era empau pli cumplicau. Pertgei dus superius dils dus pots han era stuiu esser presents alla «sera dils treis» cun quella tematica. Pil cass ch'ei dessi damondas dalla strategia dil concern aveva la partiziun da comunicaziun dil concern tarmess a Ruschein dus superius, *Thomas Simeon* ed *Ivan Cadalbert*.

Damondas strategicas ha ei buca dau, per gliez fuvan ils presents era buca vegni. Els han vuliu tedlar ils raquens da «Gion pot», *Gion Darms* ch'ei staus posttenent a Ruschein da 1978 tochen 1996. 1965, tier l'elecziun da clamada, aveva el saviu eleger denter mecanist d'autos ed emploiau da posta. Ses geniturs hagien intimaui el d'eleger ina piazza segira tier la PTT, ha el raschunau. «Lu havein nus in suttetg», havevan ils geniturs manegiau.

Cu ils telegrams ein svani

Aunc avon ha *Andreas Joos* mussau dus films cun duas potas da Ruschein da pli baul. *Mariuschla Coray*, annada 1929, ha purtau ora la posta plirs unviarns per scolast Giacun Coray. Quel ha menau la posta da Ruschein da 1941 tochen 1978. Ella ei seregurdada dalla tura pli liunga ch'ella aveva da far, igl unviern culla sliusa tier *Marionna dil Mulin*. En in auter film ha *Rosita Darms-Coray*, feglia da Giacun e *Cecilia Coray*, raquintau co ella ha fatg la pota denter 1963 e 1969. Ins stuevi ir en

mintga casa, ei fuvi dad ir a mirar il pop nievnaschiu, ins mavi da zuler en clamond igl obligat «holla». Ni ch'ins mettevi la posta semplamein sin scala. Igl unviern cun ina sliusa plein pacs fuvi gnanc aschi sempel per ina giuvna da 20 onns.

Gion Darms ha surpriu igl uffeci postal da Ruschein el temps dallas enormas midadas economicas, socialas e tecnicas. Il pot fuva lu in interpretider, semegliant ad in mistergner cun atgna fatschenta. Lu fuvan scaffas da brevs aunc buc obligatoricas ed il temps dils telegrams sin svanir. Per pagar ora l'AVS als 43 pensiunai da gliez temps a Ruschein fageva *Gion pot* mintga meins ina tura speciala. Oz lubessen regulativs e directivas buca pli quei – priu il cass ch'ei dess aunc posta. Amiez quei temps da carschen cuntinuada, igl onn 1986, ha *Silvio Cadruvi* fatg in film e portretau igl uffeci postal da Ruschein. Quei film cuort da tschun minutas han ils presents gudiu. Ins ha viu in maletg dil vitg semidau, 30 onns ein vargai da pli.

La consorta da *Silvio*, *Edith Cadruvi*, aveva entschiet ils 1983 sco portabrevs tier *Gion pot* en lavur parziala da 10 pertschien, calau ha ella cun 60 pertschien. Dapi treis onns lavura ella el center da distribuziun a Schluein-Isla. Ella reparta la posta el vitg da Sagogn. Ella e *Claudio Truog* lavuran leu ella medema squadra. Avon otg onns, cu il concern La Posta aveva decidu da serrar igl uffeci postal a Ruschein, ha il posttenent *Claudio* astgau eleger denter ina piazza el survetsch al spurtegl ni el survetsch da distribuziun. 13 onns aveva el fatg il pot en siu vitg. El hagi buca stuiu studegiar gitg tgei far, ha el tradiu el discuors. Esser giuadora, il bi contact culla glied els vitgs, la variaziun, quels facturs han levgiu la decisiun. Era sch'els pots portan oz dameins brevs ei il diember da pacs carschius permanentamein. Aschia savess ins numnar els oz «portapacs». Tuts treis protagonistas dalla «sera dils treis» han dil reminent sincerera a *Maria Cadruvi* ch'els elegiessien aunc ina gada la medema professiun.

Claudio Truog, Edith Cadruvi e Gion pot Darms han raquintau da lur lavur e da reminiscenzas.